

**YURT DIŐINDA ÖĞRENİM GÖREN ULUSLARARASI
ÖĞRENCİLERİN MEMNUNİYET DÜZEYLERİNE YÖNELİK BİR
DEĞERLENDİRME (KUZEY KIBRIS ÖRNEĞİ)**

Muslu Akgüney¹

Received/Geliş Tarihi 21.02.2026

Online Published/Elektronik Yayın: 25.05.2026

DOI: 10.48166/ejaes.1894860

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde öğrenim gören uluslararası öğrencilerin memnuniyet düzeylerini incelemektir. Araştırma betimsel tarama modelinde tasarlanmıştır. Çalışmanın evrenini 2021–2022 öğretim yılında KKTC'de öğrenim gören uluslararası öğrenciler oluşturmakta olup, örneklem 354 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmada kolayda örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak Karadağ ve Yücel (2017) tarafından geliştirilen Öğrenci Memnuniyeti Ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen veriler SPSS 24 programı aracılığıyla analiz edilmiş, frekans, yüzde ve aritmetik ortalama değerleri hesaplanmıştır. Araştırma bulgularına göre, öğrencilerin en yüksek memnuniyet düzeyinin öğrenim deneyiminin tatmin ediciliği boyutunda, en düşük memnuniyet düzeyinin ise yerleşke yaşamının doyuruculuğu boyutunda olduğu belirlenmiştir. Ayrıca öğrencilerin önemli bir kısmının ulaşım ve konut maliyetleri konusunda sorun yaşadığı tespit edilmiştir. Elde edilen sonuçlar, KKTC'de yükseköğretim sektörünün akademik açıdan güçlü bir yapıya sahip olmasına rağmen, öğrencilerin yaşam koşullarına ilişkin bazı yapısal sorunların devam ettiğini göstermektedir. Bu doğrultuda, öğrenci memnuniyetinin artırılmasına yönelik politika geliştirilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası öğrenciler, öğrenci memnuniyeti, yükseköğretim, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti

**AN EVALUATION OF THE SATISFACTION LEVELS OF INTERNATIONAL
STUDENTS STUDYING ABROAD (NORTHERN CYPRUS EXAMPLE)**

ABSTRACT

The aim of this study is to examine the satisfaction levels of international students studying in the Turkish Republic of Northern Cyprus (TRNC). The research was designed using a descriptive survey model. The population of the study consists of

¹ Uluslararası Fınal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, muslu.akguney@final.edu.tr, ORCID:0000-0001-7212-0616

international students studying in TRNC during the 2021–2022 academic year, and the sample includes 354 students. Convenience sampling method was employed. Data were collected using the Student Satisfaction Scale developed by Karadağ and Yücel (2017). The collected data were analyzed using SPSS 24, and frequency, percentage, and mean values were calculated. The findings indicate that the highest level of satisfaction was observed in the dimension of satisfaction with learning experience, while the lowest level of satisfaction was found in campus life satisfaction. In addition, a significant number of students reported problems related to transportation and housing costs. The results indicate that although the higher education sector in TRNC has a strong academic structure, there are still structural problems related to students' living conditions. These findings highlight the need for evidence-based policy development aimed at improving student satisfaction.

Keywords: International students, student satisfaction, higher education, Turkish Republic of Northern Cyprus

GİRİŞ

Kıbrıs Adası, tarihsel süreç boyunca stratejik konumu nedeniyle ada içi ve ada dışı yoğun göç hareketlerine sahne olmuş; bu durum adanın demografik, ekonomik ve sosyo-kültürel yapısını doğrudan etkilemiştir. 1571 yılında Osmanlı İmparatorluğu'nun adayı fethetmesinin ardından uygulanan iskân ve serbestiyet politikaları, yerli halkın korunması ve adanın verimli toprak yapısı nedeniyle göç hareketlerini hızlandırmış; 1572 yılından itibaren Türk nüfus adaya yerleşmeye başlamıştır (Keser, 2006). Ancak 1878 yılında Osmanlı Devleti'nin adayı İngiltere'ye kiralaması ve I. Dünya Savaşı sürecinde İngiltere'nin adayı ilhak etmesi, Türk nüfusun Anadolu'ya geri göç etmesine neden olmuştur (Çakmak, 2008). Kıbrıs'ta ekonomik yapı içerisinde turizmin kurumsallaşması 1960'lı yıllara dayanmaktadır. Akdeniz'in üçüncü büyük adası olan Kıbrıs'ta doğal yapı, iklim ve coğrafi konum turizmin gelişimini desteklemiştir; 1960 yılında 3.806 olan yatak kapasitesi 1973 yılında 10.796'ya yükselmiştir (Kıral, 1995). 1974 Barış Harekâtı sonrasında adanın fiilen Kuzey ve Güney olarak ikiye ayrılmasıyla birlikte Türk ve Rum nüfus karşılıklı olarak yer değiştirmiş; Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde (KKTC) yeni bir toplumsal, ekonomik ve yönetsel yapı oluşmuştur (Keser, 2006). Küreselleşme süreciyle birlikte insan hareketliliği yalnızca turizm kapsamında değil, eğitim amaçlı olarak da belirgin biçimde artış göstermiştir. Eğitim, günümüzde turizm modelleri içerisinde değerlendirilebilen bir alan hâline gelmiş; özellikle yükseköğretim düzeyinde uluslararası öğrenci hareketliliği hız kazanmıştır (Sağiroğlu, 2011). Eğitim amacıyla gerçekleşen bu göçler çoğu zaman geçici olmakla birlikte, gidilen ülkelerdeki sosyal, ekonomik ve akademik koşullara bağlı olarak kalıcı hâle gelebilmekte; bu durum özellikle az gelişmiş ülkelere yönelik beyin göçü olgusunu gündeme getirmektedir (Aksoy, 2012). Literatürde üniversitelerin buldukları bölgelere sağladıkları ekonomik ve sosyo-kültürel katkılar açık biçimde ortaya konmaktadır. Öğrencilerin harcamalarının önemli bir bölümünü barınma, beslenme, ulaşım ve sosyal faaliyetlere ayırmaları, yerel ekonomi, istihdam ve hizmet sektörleri üzerinde doğrudan etki yaratmaktadır (Akçakanat, Çarıkçı & Dulupçu, 2010). Bu süreç, aynı zamanda konut piyasası, kentleşme dinamikleri ve bölgesel kalkınma üzerinde de belirleyici bir rol oynamaktadır.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde yükseköğretim sektörü, 1979 yılında Yüksek Teknoloji Enstitüsü'nün kurulmasıyla kurumsal bir yapıya kavuşmuş; bu kurumun 1986 yılında Doğu Akdeniz

Üniversitesi'ne dönüşmesiyle birlikte KKTC'nin ilk devlet üniversitesi faaliyete geçmiştir (Doğu Akdeniz Üniversitesi, 2021). 1985 yılından itibaren özel üniversitelerin kurulmasıyla yükseköğretim sektörü hızlı bir büyüme sürecine girmiştir. Karabaş ve Şafaklı (2015), 2002–2003 öğretim yılında 27.748 olan öğrenci sayısının 2014–2015 öğretim yılında 75.489'a ulaştığını belirtmektedir. KKTC Milli Eğitim Bakanlığı verilerine göre bu sayı, pandemiye rağmen 2021–2022 öğretim yılında 107.936'ya yükselmiştir (KKTC Yükseköğretim Dairesi, 2023).

KKTC İstatistik Kurumu verilerine göre yükseköğretim sektörü, 2014–2021 yılları arasında %58,48 oranında reel büyüme göstermiştir. 2021 yılında sektörün ülke ekonomisine katkısı 2,29 milyar TL olarak hesaplanmış; bu rakam Gayri Safi Yurtiçi Hasıla'nın yaklaşık %24'üne karşılık gelmektedir (KKTC İstatistik Kurumu, 2023). Pandemi sürecinde eğitim faaliyetlerinin durma noktasına gelmesiyle yaşanan ekonomik kayıplar, uluslararası öğrencilerin ülkede bulunmasının ülke ekonomisi açısından ne denli kritik bir öneme sahip olduğunu açık biçimde ortaya koymuştur.

Bu bağlamda KKTC'nin “öğrenci dostu ada” olma iddiasının sürdürülebilirliği, yalnızca üniversitelerin akademik kalitesiyle değil; barınma, ulaşım, yaşam maliyetleri, sosyal uyum ve yönetsel süreçler gibi akademik olmayan faktörlerle de doğrudan ilişkilidir. Uluslararası öğrencilerin bu alanlarda yaşayabilecekleri memnuniyetsizlikler, yükseköğretim sektörünün uzun vadeli sürdürülebilirliğini ve ülke ekonomisini olumsuz etkileyebilecek potansiyel bir risk alanı oluşturmaktadır.

Araştırmanın Problemi

Bu bağlamda çalışmanın temel problemi, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde öğrenim gören uluslararası öğrencilerin akademik, yönetsel ve yaşam koşullarına ilişkin memnuniyet düzeylerinin hangi alanlarda yoğunlaştığını ve bu memnuniyetin yükseköğretim sektörünün sürdürülebilirliği açısından ne ifade ettiğini ortaya koymaktır.

Bu çalışmada yükseköğretim sektörünün ekonomik etkilerini daha somut biçimde ortaya koyabilmek amacıyla, öğrenci harcamalarının döviz karşılıkları üzerinden değerlendirilmesi tercih edilmiştir. Özellikle farklı yıllarda ve farklı ülkelerde yapılan çalışmaların karşılaştırılabilmesi için döviz kuru verileri analitik bir araç olarak kullanılmıştır.

Bu doğrultuda Tablo 1'de, ilgili dönem için KKTC Merkez Bankası döviz kuru ortalamalarına yer verilmiştir.

Tablo 1. 01/01/2017-02/01/2018 Merkez Bankası Döviz Kuru Ortalamaları

Başlangıç Tarihi	Bitiş Tarihi	Döviz Alış (TRY)	Döviz Satış (TRY)	Efektif Alış (TRY)	Efektif Satış (TRY)
01/01/2017	02/01/2018	3.64899	3.65557	3.64644	3.66105

(KKTC Merkez Bankası, 2021)

Uluslararası düzeyde yükseköğretim sektörünün ekonomik ve demografik etkilerine bakıldığında, İngiltere Yükseköğretim İstatistik Kurumu (Higher Education Statistics Agency – HESA) verileri dikkat çekmektedir. HESA verilerine göre, 2021–2022 öğretim yılında İngiltere dışından eğitim amacıyla ülkeye gelen öğrenci sayısı 680.035 olarak kaydedilmiştir. Bu sayı, 2015–2016 öğretim yılında

443.820 iken, özellikle Avrupa dışı ülkelerden gelen eğitim göçüyle birlikte altı yıllık süreçte yaklaşık %35 oranında artış göstermiştir. Eğitim ve yaşam maliyetleri açısından ülkeler arası farklılıklar dikkate alındığında, bazı ülkelerdeki okul ve yaşam masraflarına ilişkin örnekler Tablo 2’de sunulmuştur (atlatedu.com, 2019). Bu veriler, uluslararası öğrencilerin ülke tercihlerini etkileyen ekonomik unsurların önemini ortaya koymakta ve yükseköğretim sektörünün küresel rekabet koşullarını daha görünür hâle getirmektedir.

Tablo 2. Eğitim Masrafları Açısından Birkaç Örnek Ülke Tablosu

Gider Kalemleri	İngiltere (GBP)	Amerika	Kanada (CAD)	Avustralya (AU)
Eğitim Giderleri	5000-25,000	10,000-50,000	12,000-40,000	14,000-40,000
Konaklama Giderleri	3,600-11,500	6,400-18,000	7,200-10,500	7,400-12,600
Cep Harçlığı	3,600-5,400	4,300-7,200	3,600-5,400	5,400-7,200
Uçak Bileti	200-500	750-1,600	900-1,500	1,000-1,500
Toplam	11,400-37,400	21,450-66,800	23,700-47,400	27,800-51,300

Tablo 2’de yer alan verilere göre, İngiltere’de öğrenim görmek isteyen uluslararası bir öğrencinin yıllık eğitim ve yaşam giderlerinin asgari 11.400 GBP ile azami 37.400 GBP arasında değiştiği görülmektedir. Ortalama 24.400 GBP olarak hesaplanan bu tutar, 2019–2020 öğretim yılında İngiltere’de öğrenim gören 556.625 uluslararası öğrenci dikkate alındığında, yükseköğretim sektörünün İngiltere ekonomisine yaklaşık 13.581.650.000 GBP tutarında bir katkı sağladığını göstermektedir. Bu veriler, uluslararası öğrencilerin yükseköğretim sektöründeki ekonomik etkisini açık biçimde ortaya koymaktadır (atlatedu.com, 2019).

Eğitim maliyetlerinin Amerika Birleşik Devletleri’nde ise daha yüksek olduğu görülmektedir. Uluslararası bir öğrencinin Amerika Birleşik Devletleri’nde öğrenim görebilmesi için yıllık ortalama 21.450 ABD doları ile 66.800 ABD doları arasında bir harcamayı göze alması gerekmektedir (atlatedu.com, 2019). Bu durum, ülkeler arası eğitim maliyetlerindeki farklılıkların öğrenci tercihleri üzerinde belirleyici bir unsur olduğunu göstermektedir.

Bu bağlamda, yükseköğretim sektörünün ülke ekonomisi içerisindeki payı ve uluslararası öğrenci hareketliliği dikkate alındığında, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde öğrenim gören uluslararası öğrencilerin memnuniyet düzeylerinin ortaya konulması önemli bir gereklilik olarak karşımıza çıkmaktadır. Uluslararası öğrencilerin akademik, sosyal ve yönetsel deneyimlerine ilişkin memnuniyetlerinin belirlenmesi, KKTC’nin “öğrenci dostu ada” konumunun sürdürülebilirliği açısından temel bir problem alanını oluşturmaktadır.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli Bu çalışma, betimsel tarama modelinde tasarlanmış nicel bir araştırmadır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, 2021–2022 öğretim yılında Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde öğrenim gören uluslararası öğrenciler oluşturmaktadır. KKTC Milli Eğitim Bakanlığı Yüksek Öğrenim ve Dış İlişkiler Dairesi verilerine göre bu dönemde ülkede öğrenim gören uluslararası öğrenci sayısı

94.115'tir (yobis.mebnet.net, 2023). Örneklem büyüklüğü, %95 güven düzeyi ve %5,2 hata payı esas alınarak hesaplanmış ve minimum 354 kişi olarak belirlenmiştir. Araştırma kapsamında ulaşılan 354 katılımcının, evreni temsil etme gücünün istatistiksel açıdan yeterli olduğu kabul edilmiştir.

Araştırmada örneklem belirleme sürecinde kolayda örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Veriler, dijital ortamda hazırlanan anket formunun e-posta ve çeşitli sosyal medya kanalları aracılığıyla katılımcılara ulaştırılması yoluyla elde edilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak Karadağ ve Yücel (2017) tarafından geliştirilen “Öğrenci Memnuniyeti Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde katılımcıların demografik bilgilerine, ikinci bölümde ise öğrenci memnuniyetine ilişkin ifadeler yer verilmiştir.

Ölçek, 1'den 10'a kadar derecelendirilmiş 10'lu Likert tipi yapıda olup toplam 60 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin alt boyutları; öğrenim deneyiminin tatmin ediciliği, yerleşke ve yaşamın doyuruculuğu, akademik destek ve ilgi, kurumun yönetim ve işleyişinden memnuniyet, öğrenme imkân ve kaynaklarının zenginliği ile kişisel gelişim ve kariyer desteğidir.

Bu çalışmada kullanılan ölçeğin yüksek düzeyde güvenilir olduğu belirlenmiştir. Her bir alt boyuta ait puanlar minimum 10 ve maksimum 100 olacak şekilde hesaplanmış; altı boyuttan elde edilen puanların toplamı alınarak 60 ile 600 arasında değişen genel memnuniyet puanları oluşturulmuştur.

Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen veriler SPSS 24 programı ile analiz edilmiştir. Öncelikle katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin frekans ve yüzde analizleri yapılmıştır. Ardından ölçeğe ait betimsel istatistikler hesaplanmış ve aritmetik ortalama değerleri incelenmiştir. Bu araştırmada analiz süreci betimsel istatistiklerle sınırlandırılmış olup, herhangi bir çıkarımsal istatistik yöntemi kullanılmamıştır.

BULGULAR

Araştırmada kullanılan Yabancı Uyruklu Öğrenci Memnuniyeti Ölçeği, toplam altı ana boyuttan oluşmaktadır. Her bir boyut 10 maddeden meydana gelmekte olup, maddeler 1 ile 10 arasında puanlanmıştır. Bu doğrultuda her bir boyuttan elde edilebilecek minimum toplam puan 10, maksimum toplam puan ise 100 olarak belirlenmiştir. Ölçeğin tüm boyutları birlikte değerlendirildiğinde, genel memnuniyet düzeyi için alınabilecek minimum toplam puan 60, maksimum toplam puan ise 600'dür. Bulgular bölümünde yer alan analizler, bu puanlama sistemi esas alınarak gerçekleştirilmiştir.

Tablo 31. Yaş Dağılımı

Yaş Aralığı	Frekans (f)	Yüzde (%)	Kümülatif (%)
18-20	90	25.4	25.4
21-23	188	53.1	78.5
24-26	49	13.8	92.4
27-30	18	5.1	97.5
31+	9	2.5	100.0
Toplam	354	100.0	

Tablo 3'te araştırmaya katılan uluslararası öğrencilerin yaş dağılımı sunulmaktadır. Tabloya göre katılımcıların %53,1'i 21–23 yaş aralığında yer almaktadır. Bunu %25,4 ile 18–20 yaş grubu izlemektedir. Katılımcıların %13,8'i 24–26 yaş aralığında, %5,1'i 27–30 yaş aralığında ve %2,5'i 31 yaş ve üzerindedir. Bu bulgular, araştırmaya katılan öğrencilerin büyük çoğunluğunun 18–23 yaş aralığında yoğunlaştığını göstermektedir.

Tablo 4. Cinsiyet Dağılımı

Cinsiyet	Frekans (f)	Yüzde (%)	Kümülatif (%)
Kadın	166	46.9	46.9
Erkek	188	53.1	100.0
Toplam	354	100.0	

Tablo 4'te araştırmaya katılan uluslararası öğrencilerin cinsiyet dağılımı sunulmaktadır. Tabloya göre katılımcıların %53,1'i erkek (f = 188), %46,9'u kadın (f = 166) öğrencilerden oluşmaktadır.

Tablo 5. Ülke Dağılımı		
Ülke	Frekans (f)	Yüzde (%)
Türkiye	197	55.6
Kongo	22	6.5
Nijerya	15	6.2
Kamerun	13	4.0
*Diğer	107	27.7
Toplam	354	100.0

*Diğer: Afganistan, Azerbaycan, Burundi, Çin, Gana, Uganda, Irak, İtalya, Ürdün, Kırgızistan, Lübnan, Moritanya, Senegal, Somali, Ukrayna ve diğer ülkeler.

Tablo 5'te araştırmaya katılan uluslararası öğrencilerin geldikleri ülkelere göre dağılımı sunulmaktadır. Tabloya göre katılımcıların %55,6'sı Türkiye (f = 197) uyruklu öğrencilerden oluşmaktadır. Türkiye'yi %6,5 ile Kongo (f = 22) ve %6,2 ile Nijerya (f = 15) izlemektedir. Katılımcıların %4,0'ı Kamerun (f = 13) uyrukludur. Diğer ülkelerden gelen öğrenciler ise toplam örneklemin %27,7'sini (f = 107) oluşturmaktadır.

Tablo 6. İlçe Dağılımı

İlçe	Frekans (f)	Yüzde (%)	Kümülatif (%)
Lefkoşa	64	18.1	18.1
Gazimağusa	19	5.4	23.4
Girne	196	55.4	78.8
Güzelyurt	28	7.9	86.7
Lefke	47	13.3	100.0
Toplam	354	100.0	

Tablo 6'da araştırmaya katılan uluslararası öğrencilerin ikamet ettikleri ilçelere göre dağılımı sunulmaktadır. Tabloya göre katılımcıların %55,4'ü Girne (f = 196) ilçesinde ikamet etmektedir. Bunu %18,1 ile Lefkoşa (f = 64) ve %13,3 ile Lefke (f = 47) izlemektedir. Katılımcıların %7,9'u Güzelyurt (f = 28) ve %5,4'ü Gazimağusa (f = 19) ilçesinde yaşamaktadır.

Tablo 7. Ev Kirası

	Frekans (f)	Yüzde (%)	Kümülatif (%)
Hayır	123	34.7	34.7
Evet	231	65.3	100.0
Toplam	354	100.0	

Tablo 7'de araştırmaya katılan uluslararası öğrencilerin ev kirası sorunu yaşama durumlarına ilişkin dağılım sunulmaktadır. Tabloya göre katılımcıların %65,3'ü ev kirası sorunu yaşadığını belirtirken (f = 231), %34,7'si (f = 123) herhangi bir ev kirası sorunu yaşamadığını ifade etmiştir.

Tablo 8. Kalacak Yer Yetersizliği

	Frekans (f)	Yüzde (%)	Kümülatif (%)
Hayır	256	72.3	72.3
Evet	98	27.7	100.0
Toplam	354	100.0	

Tablo 8'de araştırmaya katılan uluslararası öğrencilerin kalacak yer yetersizliği yaşama durumlarına ilişkin dağılım sunulmaktadır. Tabloya göre katılımcıların %27,7'si kalacak yer yetersizliği sorunu yaşadığını belirtirken (f = 98), %72,3'ü (f = 256) bu yönde bir sorun yaşamadığını ifade etmiştir.

Tablo 9. Yurt Ücretleri

	Frekans (f)	Yüzde (%)	Kümülatif (%)
Hayır	246	69.5	69.5
Evet	108	30.5	100.0
Toplam	354	100.0	

Tablo 9’da araştırmaya katılan uluslararası öğrencilerin yurt ücretleriyle ilgili sorun yaşama durumlarına ilişkin dağılım sunulmaktadır. Tabloya göre katılımcıların %30,5’i yurt ücretleri konusunda sorun yaşadığını belirtirken (f = 108), %69,5’i (f = 246) bu yönde bir sorun yaşamadığını ifade etmiştir

Tablo 10. Yurt Hizmetleri

	Frekans (f)	Yüzde (%)	Kümülatif (%)
Hayır	283	79.9	79.9
Evet	71	20.1	100.0
Toplam	354	100.0	

Tablo 10’da araştırmaya katılan uluslararası öğrencilerin yurt hizmetleriyle ilgili sorun yaşama durumlarına ilişkin dağılım sunulmaktadır. Tabloya göre katılımcıların %20,1’i yurt hizmetleri konusunda sorun yaşadığını belirtirken (f = 71), %79,9’u (f = 283) bu yönde bir sorun yaşamadığını ifade etmiştir.

Tablo 11. Ulaşım

	Frekans (f)	Yüzde (%)	Kümülatif (%)
Hayır	156	44.1	44.1
Evet	198	55.9	100.0
Toplam	354	100.0	

Tablo 11’de araştırmaya katılan uluslararası öğrencilerin ulaşım sorunu yaşama durumlarına ilişkin dağılım sunulmaktadır. Tabloya göre katılımcıların %55,9’u ulaşım konusunda sorun yaşadığını belirtirken (f = 198), %44,1’i (f = 156) bu yönde bir sorun yaşamadığını ifade etmiştir.

Tablo 12. Yabancı Uyruklu Öğrenci Memnuniyeti Ölçeği Ortalama Puanlar Tablosu

Değişken	Ortalama
Öğrenim Deneyiminin Tatmin Ediciliği	67.8757
Akademik Destek ve İlgi	63.1215
Öğrenme İmkân ve Kaynaklarının Zenginliği	60.7090
Kurumun Yönetim ve İşleyişinden Memnuniyet	55.9266
Kişisel Gelişme ve Kariyer Desteği	51.6130
Yerleşke Yaşamının Doyuruculuğu	50.8644
TOPLAM	350.1102

Tablo 12’de Yabancı Uyruklu Öğrenci Memnuniyeti Ölçeği’ne ait boyutların ortalama puanları sunulmaktadır. Tabloya göre katılımcıların en yüksek ortalama memnuniyet puanı Öğrenim Deneyiminin Tatmin Ediciliği boyutunda ($\bar{x} = 67,88$) elde edilmiştir. Bunu Akademik Destek ve İlgi boyutu ($\bar{x} = 63,12$) izlemektedir.

Üçüncü sırada Öğrenme İmkân ve Kaynaklarının Zenginliği boyutu yer almakta olup bu boyuta ilişkin ortalama puan 60,71’dir. Kurumun Yönetim ve İşleyişinden Memnuniyet boyutunun ortalama puanı 55,93 olarak hesaplanmıştır. Kişisel Gelişim ve Kariyer Desteği boyutu 51,61 ortalama puan ile beşinci sırada yer alırken, en düşük ortalama puan Yerleşke Yaşamının Doyuruculuğu boyutunda ($\bar{x} = 50,86$) görülmektedir. Ölçeğin tüm boyutlarından elde edilen puanlar birlikte değerlendirildiğinde, katılımcıların genel yabancı uyruklu öğrenci memnuniyet puanı ortalamasının 350,11 olduğu belirlenmiştir.

TARTIŞMA

Bu araştırma, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde öğrenim gören uluslararası öğrencilerin memnuniyet düzeylerini yalnızca bireysel algılar bağlamında değil, aynı zamanda yükseköğretim sektörünün ekonomik ve yapısal etkileri çerçevesinde ele alması bakımından literatüre önemli bir katkı sunmaktadır. KKTC gibi sınırlı nüfusa ve dışa bağımlı bir ekonomik yapıya sahip ülkelerde, yükseköğretim sektörü yalnızca akademik bir faaliyet alanı değil, aynı zamanda makroekonomik dengeleri doğrudan etkileyen stratejik bir sektördür.

KKTC İstatistik Kurumu verilerine göre yükseköğretim sektörünün 2014–2021 yılları arasında %58,48 oranında reel büyüme göstermesi, bu sektörün ülke ekonomisi içerisindeki ağırlığını açık biçimde ortaya koymaktadır. Pandemi döneminde eğitim faaliyetlerinin durma noktasına gelmesiyle yaşanan ekonomik kayıplar, öğrencilerin ülkede bulunmasının yalnızca eğitimsel değil, aynı zamanda ekonomik bir zorunluluk olduğunu göstermiştir. Bu bağlamda, öğrenci memnuniyeti kavramı bireysel bir tatmin göstergesinin ötesinde, ekonomik sürdürülebilirlik açısından da kritik bir değişken hâline gelmektedir.

Araştırma bulguları, öğrencilerin memnuniyet düzeylerinin akademik ve akademik olmayan boyutlar açısından farklılaştığını ortaya koymaktadır. Öğrenim deneyiminin tatmin ediciliği, akademik destek ve öğrenme imkânları gibi akademik boyutlarda elde edilen görece yüksek ortalamalar, KKTC üniversitelerinin akademik altyapı açısından uluslararası öğrencilerin beklentilerini büyük ölçüde karşıladığını göstermektedir.

Buna karşılık, yaşam koşullarına ilişkin bulgular daha problemleri bir tabloya işaret etmektedir. Özellikle ulaşım ve konut maliyetleri, öğrencilerin en fazla sorun yaşadığı alanlar olarak öne çıkmaktadır. Katılımcıların önemli bir kısmının ulaşım sorunu yaşadığını belirtmesi, mevcut ulaşım altyapısının öğrenci yoğunluğunu karşılamakta yetersiz kaldığını düşündürmektedir. Benzer şekilde, ev kiralarına ilişkin memnuniyetsizlik düzeyi, konut piyasasının uluslararası öğrenciler açısından önemli bir baskı unsuru hâline geldiğini göstermektedir.

Barınma koşullarına ilişkin bulgular, kalacak yer yetersizliğinin yaygın bir sorun olmadığını, ancak kira maliyetlerinin önemli bir problem alanı oluşturduğunu ortaya koymaktadır. Buna ek olarak, yurt hizmetleri ve yurt ücretlerine ilişkin bulguların görece olumlu olması, KKTC'deki yurt altyapısının ve hizmet kalitesinin öğrencilerin beklentilerini belirli ölçüde karşıladığını düşündürmektedir.

Bu bağlamda elde edilen bulgular, literatürde yer alan çalışmalarla karşılaştırıldığında hem benzerlikler hem de farklılıklar göstermektedir. Cevher (2016) tarafından gerçekleştirilen çalışmada öğrenme imkânlarının olumlu değerlendirildiği, ancak akademik destek boyutunda memnuniyetsizliklerin bulunduğu belirtilmiştir. Mevcut araştırmada ise akademik destek boyutunun görece yüksek ortalamalara sahip olması, üniversiteler arası kurumsal farklılıkların ve akademik danışmanlık süreçlerinin öğrenci memnuniyeti üzerinde belirleyici olabileceğini göstermektedir.

Barınma ve ulaşım koşullarına ilişkin olarak Özkan ve Acar Güvendir (2015) tarafından yapılan çalışmada, öğrencilerin bu alanlarda daha düşük oranlarda sorun yaşadığı belirlenmiştir. Buna karşılık, bu araştırmada özellikle ulaşım alanında daha yüksek düzeyde memnuniyetsizlik tespit edilmiştir. Bu durum, KKTC'nin coğrafi yapısı, toplu taşıma sisteminin sınırlılıkları ve yerleşim düzeni gibi yapısal faktörlerle açıklanabilir.

Uluslararası literatürde öğrencilerin yerel ekonomilere katkıları genellikle harcama kalıpları üzerinden değerlendirilmektedir. Selçuk (2013) tarafından yapılan çalışmada, üniversite öğrencilerinin buldukları bölgelere sağladıkları ekonomik katkının önemli boyutlara ulaştığı ortaya konulmuştur. Benzer şekilde, uluslararası öğrencilerin yoğun olarak bulunduğu KKTC'de de bu katkının ülke ekonomisi açısından kritik bir rol oynadığı değerlendirilmektedir.

Sonuç olarak, bu araştırma bulguları KKTC'de yükseköğretim sektörünün akademik açıdan güçlü bir yapıya sahip olmasına rağmen, akademik yaşamı destekleyen sosyal ve ekonomik altyapının aynı ölçüde gelişmediğini göstermektedir. Elde edilen bulgular, yükseköğretim sektörünün sürdürülebilirliğinin yalnızca akademik kalite ile değil, aynı zamanda öğrencilerin yaşam koşullarına yönelik yapısal düzenlemelerle doğrudan ilişkili olduğunu ortaya koymaktadır. Bu doğrultuda,

uluslararası öğrencilerin memnuniyetinin sürdürülebilir biçimde artırılabilmesi için akademik kalite ile birlikte yaşam koşullarını iyileştirmeye yönelik bütüncül politikaların geliştirilmesi gerekmektedir.

Bu bulgular, gelecekte yapılacak çalışmalarda çıkarımsal istatistik yöntemleri kullanılarak daha kapsamlı ve derinlemesine analizlerin gerçekleştirilmesi gerektiğine işaret etmektedir.

Sınırlılıklar

Bu araştırma, kolayda örnekleme yöntemi kullanılması ve verilerin öz-bildirim yoluyla toplanması ile sınırlıdır. Bu durum, elde edilen bulguların genellenebilirliğini sınırlayabilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmadan elde edilen bulgular, yükseköğretim sektörünün Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ekonomisi içerisindeki payının giderek arttığını ve bu sektörün stratejik bir alan hâline geldiğini ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, ülkenin “öğrenci dostu ada” olma hedefi doğrultusunda geliştirilecek politikaların bilimsel veriler temelinde ve bütüncül bir yaklaşımla ele alınması gerekmektedir.

Yükseköğretim sektöründeki hızlı büyümeye paralel olarak, bu alana yönelik altyapı ve hizmetlerin de eş zamanlı biçimde geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Devlet ve yerel yönetimlerin; beslenme, barınma, ulaşım ve sosyal yaşam alanlarında üniversitelerle koordinasyon içerisinde, veri temelli ve uzun vadeli planlamalar yapması gerekmektedir. Özellikle öğrenci yoğunluğunun yüksek olduğu bölgelerde kamu hizmetlerinin kapasitesi bu doğrultuda yeniden yapılandırılmalıdır.

Araştırma bulgularında en sorunlu alanlardan biri olarak öne çıkan ulaşım konusunda, bütüncül ve sürdürülebilir bir toplu taşıma sisteminin oluşturulması öncelikli bir gereklilik olarak değerlendirilmektedir. Kooperatifleşme ya da şirketleşme modeliyle, tüm paydaşların dâhil olduğu ve merkezi bir yapı tarafından yönetilen bir sistem hem hizmet kalitesini artıracak hem de öğrenci memnuniyetine doğrudan katkı sağlayacaktır. İlçeler arasında eşit, düzenli ve erişilebilir ulaşım hizmetlerinin sunulması bu sürecin temel bileşenlerinden biridir.

Konut piyasasına ilişkin bulgular, özellikle kira maliyetlerinin uluslararası öğrenciler açısından önemli bir sorun alanı oluşturduğunu göstermektedir. Bu doğrultuda, kira artışlarının belirli yasal çerçevelerle düzenlenmesi, denetim mekanizmalarının güçlendirilmesi ve öğrencilere yönelik alternatif barınma modellerinin geliştirilmesi önerilmektedir. Bu tür düzenlemeler yalnızca öğrencilerin yaşam koşullarını iyileştirmekle kalmayacak, aynı zamanda genel toplumsal refaha da katkı sağlayacaktır. Yükseköğretim sektörünün sürdürülebilirliğinin sağlanması, öğrenci memnuniyetinin artırılması ve sektörün etkin biçimde denetlenmesi, kamu otoritelerinin temel sorumlulukları arasında yer almaktadır. Bu kapsamda, öğrenci takibi, kayıt süreçleri, eğitim-çalışma dengesi ve kaçak iş gücü gibi konuların ilgili kurumlar ve YÖDAK koordinasyonunda sistematik biçimde ele alınması gerekmektedir. Ayrıca, uluslararası düzeyde başarılı uygulamalar incelenerek e-vize sistemleri, güvenlik ve kontrol mekanizmaları açısından sürdürülebilir modeller geliştirilmelidir.

Son olarak, öğrenimini başarıyla tamamlayan uluslararası öğrencilerin KKTC iş gücüne kazandırılması önemli bir fırsat alanı sunmaktadır. Özellikle bilişim, teknoloji ve Ar-Ge gibi yüksek katma değerli sektörlerde nitelikli insan kaynağının değerlendirilmesi, hem beyin göçünün olumsuz etkilerini azaltacak hem de ülkenin üretim kapasitesini artıracaktır. Bu doğrultuda, mezunların istihdama entegrasyonunu kolaylaştıracak politika ve uygulamaların geliştirilmesi, uzun vadede ekonomik ve akademik sürdürülebilirliğe önemli katkılar sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Ahmet, M. O. R., & Çiftçi, D. (2007). KKTC’de kentleşme. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 12(18), 225–245.
- Akçakanat, T., Çarıkçı, İ., & Dulupçu, M. A. (2010). Üniversite öğrencilerinin buldukları il merkezine ekonomik katkıları ve harcama eğilimleri: Isparta (2003–2009) örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (22), 165–178. <https://dergipark.org.tr/en/pub/sufesosbil/issue/11415/136345>
- Akengin, H., & Kaykı, A. (2013). Şehirleşme–üniversite ilişkisine bir örnek: Gazimağusa. *Marmara Coğrafya Dergisi*, (28), 501–525. <https://dergipark.org.tr/en/pub/marucog/issue/475/3943>
- Aksoy, Z. (2012). Uluslararası göç ve kültürlerarası iletişim. *The Journal of International Social Research*, 5(20), 293–294.
- Atlas Yurtdışı Eğitim Danışmanlığı. (2021). *Amerika’da üniversite eğitimi*. <https://atlasedu.com/blog/amerikada-universite-egitimi>
- Atatürk Öğretmen Akademisi. (2021). *Tarihçe*. <http://www.aoa.edu.tr/tarihce.html>
- Balıkesir Gönen Belediyesi. (2021). *2017 mali raporu*. T.C. Sayıştay Başkanlığı. https://www.sayistay.gov.tr/tr/Upload/62643830/files/raporlar/kid/2017/Belediyeler/BALIKE_SIR_GONEN_BELEDIYESI.pdf
- Cevher, E. (2016). Yükseköğretimde uluslararası öğrenci hareketliliği ve memnuniyeti. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(22), 337–349.
- Coşkun, Y. (2019). Kıbrıs Türk Federe Devleti’nin ilanından Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nin kuruluşuna kadar Kıbrıs sorunu (1975–1983). *The Journal of Academic Social Science*, (64), 119–143.
- Çakmak, Z. (2008). Kıbrıs’tan Anadolu’ya Türk göçü (1878–1938). *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 14(36), 201–223.
- Çetin, M., Kaşlı, M., Ecevit, E., & Serel, A. (2008). Üniversite öğrenci harcamalarının analizi ve bölge ekonomilerine katkılarını belirlemeye yönelik bir araştırma. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 15(2), 99–113. <https://dergipark.org.tr/en/pub/yonveek/issue/13689/165678>
- Devlet Planlama Örgütü. (2023). *Orta vadeli program (2020–2022)*. <https://www.devplan.org/plan/OVP-2020-22-TASLAK.pdf>

- Diyalog Gazetesi. (2021, 7 Ocak). KKTC’de nüfusun 382 bin 230 olduğu açıklandı. <https://www.diyaloggazetesi.com/kibris/kktcde-nufusun-382-bin-230-oldugu-aciklandi-h84367.html>
- Doğu Akdeniz Üniversitesi. (2021). *KKTC üniversiteleri içinde en iyisi*. <https://www.emu.edu.tr/tr/dau-hakkinda/kktc-nin-devlet-universitesi/593>
- Erzurum Büyükşehir Belediyesi. (2021). *2013 belediye bütçesi*. T.C. Sayıştay Başkanlığı. https://www.sayistay.gov.tr/tr/Upload/62643830/files/raporlar/kid/2013/belediyeler/ERZURUM_BUYUKSEHIR.pdf
- Gerson, F. R. (1997). *Müşteri tatmininde süreklilik*. Rota Yayınları.
- Gök, T., İnce, C., & Akgöz, E. (2018). Eğitim amacıyla farklı ülkelere göç eden öğrencilere yönelik bir araştırma: Kırgızistan–Türkiye Manas Üniversitesi örneği. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(4). <https://dergipark.org.tr/en/pub/mjss/issue/43010/520800>
- Güngör, N. D. (2010). *Eğitim, küreselleşme ve beyin göçü*.
- Higher Education Statistics Agency. (2022). *Higher education student data*. <https://www.hesa.ac.uk/data-and-analysis/students/where-from>
- Işık, Ş. (2009). Türkiye’de eğitim amaçlı göçler. *Coğrafi Bilimler Dergisi*, 7(1), 27–37. https://doi.org/10.1501/Cogbil_0000000092
- Karabaş, E., & Şafaklı, O. (2015). KKTC yükseköğretim sektörünün performansı üzerine bir değerlendirme. *LAÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(2), 76–86. <https://dergipark.org.tr/en/pub/euljss/issue/22801/243398>
- Karadağ, E., & Yücel, C. (2017). *Yabancı uyruklu öğrenci memnuniyet araştırması*. Üniversite Araştırmaları Laboratuvarı Yayınları. <https://www.researchgate.net/publication/317303936>
- Keser, U. (2006). Kıbrıs’ta göç hareketleri ve 1974 sonrasında yaşananlar. *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 5, 103–127.
- Kıbrıs Gazetesi. (2019, 17 Aralık). 140 ülkeden 41 bin 219 yabancı öğrencimiz var. <https://www.kibrisgazetesi.com/kibris/140-ulkeden-41-bin-219-yabanci-ogrencimiz-var-h79334.html>
- Kıral, M. (1995). 1974 yılı öncesinde Kıbrıs’ta turizm sektörü. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 46–55.
- KKTC İstatistik Kurumu. (2023). *Gayri safi milli hasıla (2016–2021)*. <http://www.stat.gov.ct.tr/gsmh.aspx>
- KKTC Merkez Bankası. (2021). *Döviz cinsi bazında kur sorgulama*. http://www.kktcmerkezbankasi.org/tr/veriler/doviz_kurlari/kur_sorgulama/doviz_cinsi_bazinda
- KKTC Yükseköğretim Dairesi. (2023). *KKTC üniversite istatistikleri (2021)*. KKTC Milli Eğitim Bakanlığı.

https://yobis.mebnet.net/Downloads/Istatistikler/KKTC_Universiteleri_Istatistikleri/2020-21_YOK_RPT.pdf

- Osmanlı, Ü. (2018). Uluslararası öğrencilerin adaptasyonuna yönelik bir araştırma: LAÜ örneği. *LAÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(1), 49–74. <https://dergipark.org.tr/en/pub/euljss/issue/38233/442123>
- Özkan, G., & Acar Güvendir, M. (2015). Uluslararası öğrencilerin yaşam durumları: Kırklareli ve Trakya Üniversiteleri örneği. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 174–190. <https://doi.org/10.17240/aibuefd.2015.15.1-5000128601>
- Sağroğlu, A. Z. (2011). *Dünyada ve Türkiye’de uluslararası öğrenci trendleri*.
- Sargın, S. (2007). Türkiye’de üniversitelerin gelişim süreci ve bölgesel dağılımı. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (5), 133–150.
- Selçuk, G. (2013). Atatürk Üniversitesi öğrencilerinin harcamalarının analizi ve Erzurum ekonomisine katkısı. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(3), 317–330. <https://dergipark.org.tr/en/pub/ataunisobil/issue/2831/38463>
- Tüzün Kalemci, İ., & Devrani Korkmaz, T. (2008). Müşteri memnuniyeti ve müşteri-çalışan etkileşimi üzerine bir araştırma. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, 3(2), 13–24.
- Yazıcıoğlu, Y., & Erdoğan, S. (2004). *SPSS uygulamalı bilimsel araştırma yöntemleri*. Detay Yayıncılık.